

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

18 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Bîrcă Ludmila în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2019, în cauza penală privindu-l pe

COPACI Valentin XXXXX, născut la
XXXXX, domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 14.06.2019 – 28.06.2019;

Instanța de apel: 01.08.2019 – 04.12.2019;

Instanța de recurs: 07.02.2020 – 18.03.2020.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Orhei sediul Telenești din 28 iunie 2019, Copaci Valentin a fost recunoscut vinovat și condamnat prin procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, pe:

- art. 192¹ alin. (1) Cod penal, la pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 9 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis;

- art. 192¹ alin. (2) lit. c) Codul penal la 2 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis;

- art. 264¹ Codul penal la 4 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis;

- art. 192¹ alin. (2) fit. c) Codul penal la 2 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 84 alin. (1) Codul penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor, i s-a stabilit lui Copaci Valentin o pedeapsă definitivă de 4 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Prin cumul parțial s-a inclus durata pedepsei neexecutate în baza încheierii

Judecătoria Orhei, sediul Telenești din 07.06.2019, stabilindu-i inculpatului o pedeapsă definitivă de 5 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

S-a dispus încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare în sumă de 184,15 lei.

S-a admis în principiu acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Țurcan Sergiu, urmând ca partea vătămată să prezinte probe în instanța civilă pentru a confirma valoarea prejudiciului material cauzat în urma comiterii infracțiunii.

S-a admis acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Matcovschi Nina și s-a dispus încasarea de la inculpat a prejudiciului material în valoare totală de 13.149,48 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, la data de 22.04.2019, aproximativ pe la orele 01.50, Copaci Valentin, fiind în stare de ebrietate alcoolică, intenționat, urmărind scopul de a răpi automobilul, a intrat pe teritoriul neîngrădit al SRL „Teseran Group”, amplasat în XXXXX, unde a urcat în camionul de model „DAF CF 85” de culoare albă, combinată cu albastru, cu XXXXX, găsind cheile în camion, a pornit motorul și s-a deplasat pe stradă până în s. Sărătenii Vechi, r-nul Telenești, deteriorând oglinda din partea laterală dreapta, iar în jurul orei 4 a revenit în or. Telenești și a abandonat camionul respectiv pe stradă, în apropierea teritoriului SRL „Teseran Group”, de unde anterior l-a răpit.

Tot el, în noaptea de 14 spre 15 mai 2019, în perioada orelor 23:00-01:30, fiind în stare de ebrietate alcoolică, intenționat, urmărind scopul de a răpi automobilul, ilegal, a intrat în ograda gospodăriei părții vătămate Badan Ion, amplasată în s. Sărătenii Vechi, r-nul Telenești, a deschis porțile mari, ulterior a urcat în automobilul de model „Audi B4” de culoare verde, cu XXXXX, găsind cheile în automobil, a pornit motorul și s-a deplasat pe stradă prin s. Sărătenii Vechi.

Tot el, la data de 15 mai 2019 aproximativ la ora 01:30, fără să dețină permis de conducere valabil pentru categoria „B” a condus automobilului de model „Audi B4” de culoare verde, cu XXXXX, pe stradă în localitatea Sărătenii Vechi, fiind oprit de către polițistul din cadrul Inspectoratului național de patrulare Batalionul 3 plutonul Orhei-Telenești, Cebotari Roman, care în timpul verificării actelor, având suspiecții că conducătorul auto a condus mijlocul de transport, fiind în stare de ebrietate, a solicitat să fie supus testării alcoolscopice.

Conform procesului-verbal de testare alcoolscopică din 15.05.2019 s-a constatat că Copaci Valentin, la momentul testării, avea concentrația de 0,65mg/l alcool etilic în aerul expirat, care potrivit art. 134¹² alin. (3) din Codul penal, reprezintă stare de ebrietate cu grad avansat.

La data de 30.05.2019, în jurul orei 23:00, fiind în stare de ebrietate produsă de consumul de alcool, a pătruns în gospodăria victimei Matcovschi Nina amplasată în s. Sărătenii Vechi, r-nul Telenești, unde intenționat, urmărind scopul de a răpi

automobilul, a deschis cu cheile, pe care le-a luat de pe pervazul geamului de la bucătăria de vară, portiera de la automobilul de model „Škoda Superb” de culoare gri, cu XXXXX, ulterior a deschis poarta gospodăriei și a pornit motorul automobilului, deplasându-se în stradă, iar la poartă a lovit cu partea laterală dreapta a automobilului de pylonul porții, deteriorând parțial bara de protecție din față, aripa dreaptă din față, ușa din față, partea dreaptă, semnalizatorul și corpul oglinzii retrovizoare, partea dreaptă, și s-a deplasat pe stradă în s. Sărătenii Vechi, iar ulterior, peste aproximativ o oră a plasat automobilul răpit, avariat, în ograda gospodăriei victimei.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către avocatul Gheorghe Ursan în interesele inculpatului, care a solicitat aplicarea unei pedepse mai blânde.

În argumentarea apelului depus, avocatul a invocat următoarele:

- instanța greșit a ajuns la concluzia că, aplicarea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen mai mare, ar fi echitabilă și va influența asupra corectării și reeducării inculpatului;

- instanța nu a luat în calcul că, inculpatul este o persoană relativ tânără, cu câteva luni în urmă a atins majoratul, de la vârsta de 9 luni a fost părăsit de părinți și a fost crescut, educat și instruit de către bunica sa, care se află la o vârstă înaintată și practic nu a reușit să-i ofere o educație pe măsură, dar și faptul că Copaci Valentin de la prima audiere de către organele de urmărire penală a recunoscut faptele;

- i-a fost aplicată o pedeapsă mult prea aspră, or, prevederile art.75 alin.(1) din Codul penal cer ca pedeapsa aplicată să fie nu numai echitabilă și legală ci și individualizată corect;

- nu a luat în considerație că inculpatul a săvârșit infracțiunii ușoare și mai puțin grave, și-a recunoscut vina integral și sincer se căiește de cele săvârșite, iar pedeapsa aplicată este o pedeapsă prea aspră și generează apariția unor sentimente de nedreptate, neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2019, apelul avocatului a fost admis, s-a casat sentința parțial, în partea suspendării executării pedepsei cu închisoare și pronunță o nouă hotărâre, în această parte ținându-se cont prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, prin care Copaci Valentin se recunoaște vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de:

- art. 192¹ alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 9 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis;

- art. 192¹ alin. (2) lit. c) Codul penal și i s-a stabilit o pedeapsă de 2 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis;

- art. 264¹ alin. (4) Codul penal și i s-a stabilit o pedeapsă de 4 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis;

- art. 192¹ alin. (2) fit. c) Codul penal și i s-a stabilit o pedeapsă de 2 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 84 alin. (1) din Codul penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor, i sa stabilit lui Copaci Valentin o pedeapsă definitivă de 4 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 85 alin. (1) Cod penal prin cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată se adăugă parțial durata pedepsei neexecutate stabilite în baza încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 07.06.2019, stabilindu-i inculpatului o pedeapsă definitivă de 5 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

A fost încasat de la inculpat cheltuielilor judiciare în sumă de 184,15 lei în contul statului.

A fost admis în principiu acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Țurcan Sergiu, urmând ca instanța civilă să se expună asupra cuantumului despăgubirilor materiale cuvenite.

A fost admis acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Matcovschii Nina și a dispune încasarea de la Copaci Valentin în beneficiul părții vătămate a prejudiciului material în valoare totală de 13.149,48 lei.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului.

Instanța de apel a menționat faptul că apărătorul critică sentința doar în partea stabilirii pedepsei, însă ce ține de încadrarea juridică și vinovăție, sentința nu a fost atacată, prin urmare, instanța de apel judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces, însă instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererea formulată de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului.

Colegiul consideră că, inculpatului urmează a-i fi numită o pedeapsă reală cu închisoare, pedeapsă pe care o consideră echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei, astfel în acest sens nu se rețin ca plauzibile argumentele invocate de către partea apărării în apelul declarat cu privire la faptul că sentința este neîntemeiată în partea ce ține de aplicarea pedepsei sub formă de închisoare cu executare și urmează a fi aplicată pedeapsă mai blândă.

Instanța de apel, ținând cont de gradul prejudiciabil al infracțiunilor comise, de necesitatea de apărare împotriva comiterii a astfel de infracțiuni, reținând că aplicarea pedepsei trebuie să contribuie la corectarea inculpatului, să-l rețină de la comiterea unei noi infracțiuni, să dezvolte anumite calități de persoană ce ar respecta legea, că comiterea infracțiunii nu reprezintă un incident în viața inculpatului,

consideră că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă prin aplicarea în privința lui a pedepsei conform art. 85 alin. (1) Cod penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată s-a adăugat parțial durata pedepsei neexecutate stabilite în baza încheierii Judecătorei Orhei sediul Telenești din 07.06.2019, stabilindu-i inculpatului o pedeapsă definitivă de 5 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În concluzie, instanța a statuat că inculpatului urmează a-i fi numită o pedeapsă privativă de libertate sub formă de închisoare, cu stabilirea penitenciarului de tip semiînchis, deoarece corectarea și reeducarea inculpatului poate avea loc doar prin izolarea lui de societate. Mai mult, instanța de apel verificând ansamblul de probe ce au fost administrate în conformitate cu prevederile de procedură penală, nu a depistat careva încălcări de procedură, sau încălcări a drepturilor și intereselor inculpatului.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocata Bîrca Ludmila în interesele inculpatului a atacat-o cu recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10 Cod de procedură penală, solicitând casarea parțială a deciziei, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate pe o perioadă de probațiune, în baza art. 90 Cod penal.

În motivare recurenta a indicat că:

- instanța de apel nu a luat în considerare că inculpatul se căiește sincer de cele comise, a conștientizat ilegalitatea acțiunilor sale;

- nu s-a luat în considerație că inculpatul este o persoană tânără, iar la data săvârșirii infracțiunii avea 19 ani, ori conform art. 79 Cod penal săvârșirea infracțiunii de către persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani poate fi apreciată de către instanța de judecată drept circumstanță excepțională;

- instanța de fond și de apel nu au ținut cont în deplină măsură de prevederile art. 75 Cod penal, iar concluzia acestora vine în contradicție cu regula nr. 6 din Recomandarea nr. R (92) 16 a Comitetului de miniștri către statele membre referitoare la regulile europene asupra sancțiunilor aplicate în comunitate.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Din conținutul cererii de recurs rezultă, că recurenta critică hotărârea în partea stabilirii pedepsei cu închisoare reală, solicitând aplicarea art. 90 Cod penal.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să intervină în soluțiile adoptate în latura pedepsei, când se constată că s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Se reține că, conform art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală conform căruia *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*, Colegiul reține, că recurenta este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului și critică decizia instanței de apel numai cu referire la pedeapsa stabilită, solicitând aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Analizând temeiul invocat, în raport cu circumstanțele și materialele cauzei, Colegiul consideră că, în prezenta speță acesta nu și-a găsit confirmarea, iar instanța de apel la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei în privința inculpatului și-a motivat just soluția adoptată, ținând cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal și art. 364¹ Cod de procedură penală. Pedeapsa stabilită inculpatului este echitabilă, legală și bine individualizată, aplicată în limitele fixate în partea specială a Codului penal și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale ale aceluiași Cod, ținându-se cont de gravitatea infracțiunilor săvârșite, de motivul acestora, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează sau agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Instanța de judecată este singura în măsură să înlăture acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis o infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând cont de regulile și principiile prevăzute de Codul penal la stabilirea felului, duratei și cuantumului pedepsei. Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul și prin urmare, instanța de apel corect a ajuns la concluzia că scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în privința lui Copaci Valentin poate fi atins doar prin stabilirea pedepsei sub formă de închisoare reală.

În ce privește argumentele cu privire la posibilitatea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, Colegiul le consideră neîntemeiate, deoarece analizând decizia

atacată, se constată că instanța de apel și-a motivat soluția în ce privește stabilirea categoriei și măsurii de pedeapsă în privința inculpatului, concluzionând că nu este posibilă aplicarea pedepsei condiționate.

Referitor la chestiunea de individualizare a pedepsei reținute în sarcina inculpatului de către instanța de apel, și anume, prin care acesta a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 192¹ alin. (1), 192¹ alin. (2) lit. c), 264¹ alin. (4), 192¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, cu aplicarea art. 364¹ Cod de procedură penală și art. 84 alin. (1) Codul penal, la 4 ani închisoare, iar cu aplicarea art. 85 alin. (1) Cod penal la o pedeapsă definitivă de 5 ani închisoare, instanța de recurs o apreciază drept una motivată.

După individualizarea pedepsei și stabilirea duratei și cuantumului acesteia, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare, dar sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii dacă pedeapsa numită inculpatului trebuie să fie executată real ori, sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei poate fi atins și prin suspendarea executării pedepsei aplicate vinovatului pe un termen de probă.

Așadar, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de el este un incident în viața acesteia.

Conform art. 90 alin. (1) Cod penal, *la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai decît în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și termenul de probă.*

În speță, reieșind din soluția adoptată de instanța de apel, se constată că, la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpatului, instanțele de fond au ținut cont de scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art. 61 și 75 Cod penal, au ținut seama de faptul că inculpatul nu a conștientizat cele săvârșite, fiind anterior judecat, infracțiunile comise se atribuie la categoria celor mai puțin grave, modul cum au fost săvârșite, - circumstanțe care, per ansamblu, nu permit instanței stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

De asemenea, Colegiul menționează că conform art. 16 Cod penal, inculpatul a săvârșit 4 infracțiuni ce intră în categoria infracțiunilor ușoare și mai puțin grave. Faptul că a săvârșit intenționat, în stare de ebrietate 4 infracțiuni și de faptul că

anterior a fost judecat și nu a îndeplinit până la capăt pedeapsa conform încheierii Judecătorei Orhei, sediul Telenești din 07.06.2019, face imposibil de a acorda lui Copaci Valentin suspendarea condiționată a executării pedepsei, din motiv că pedeapsa anterioară nu și-a îndeplinit obligația de corectarea și reeducarea inculpatului.

Astfel, instanța de recurs apreciază că modalitatea de executare aleasă și cuantumul pedepsei aplicate pentru infracțiunea prevăzută de art. 192¹ alin. (1), 192¹ alin. (2) lit. c), 264¹ alin. (4), 192¹ alin. (2) fit. c) Cod penal săvârșită de Copaci Valentin, stabilită de instanța de apel este în acord cu principiul proporționalității având în vedere faptele comise și urmările produse.

Colegiul penal consideră neîntemeiate argumentele recurente, deoarece analizând decizia atacată, se constată că instanța de apel și-a motivat soluția în ce privește stabilirea categoriei și măsurii de pedeapsă în privința inculpatului și reieșind din cele expuse supra, din materialele cauzei, instanța de recurs conchide că, concluzia instanța de apel referitor la stabilirea pedepsei reale este legală și întemeiată.

În acest context, Colegiul consideră oportun de a se referi și la jurisprudența constantă a Curții Europene, prin care s-a statuat cu titlul de principiu că instanțele judecătorești trebuie să-și motiveze deciziile în temeiul art. 6§1 al Convenției (a se vedea în acest sens cauza Ruiz Torija vs. Spain, 9 decembrie 1994, §29). Totuși, instanțele nu sunt obligate să ofere un răspuns detaliat la fiecare argument al părților, mai cu seamă dacă el este invocat în mod repetat, iar extinderea la care se aplică această obligație de a prezenta motive poate să varieze în dependență de caracterul deciziei și circumstanțele cauzei. Or, în opinia Curții, în cazul în care instanța supremă refuză să admită o cauză din motivul că nu sunt întrunite temeiurile legale pentru această cauză, o motivare foarte succintă poate satisface cerințele art. 6 din Convenție. (a se vedea în acest sens cauza Bachowski v. Polonia din 02.11.2010).

În consecință, Colegiul conchide că hotărârea recurată corespunde tuturor prevederilor legale, este întemeiată, iar temeiurile invocate de recurentă nu persistă în cauză, astfel, instanța de recurs concluzionează asupra inadmisibilității recursului declarat, pe motiv că acesta este vădit neîntemeiat.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Bîrcă Ludmila în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2019, în cauza penală privindu-l pe Copaci Valentin XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 06 mai 2020.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion